

Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi Sayı: 9/4 2020 s. 1503-1518, TÜRKİYE

Araştırma Makalesi

MİLLÎ KİMLİĞİN İNŞASINDA BİR MODEL OLARAK KÂZIM KARABEKİR'İN ÇOCUK OYUNLARI*

Ali Fuat ARICI**

Yusuf GÜNAYDIN***

Geliş Tarihi: Temmuz, 2020

Kabul Tarihi: Kasım, 2020

Öz

Kâzım Karabekir, asker / devlet adamı olarak ortaya koyduğu başarılarla ilaveten çocukların eğitimi konusundaki çeşitli çalışmalarıyla da adından söz ettirmiştir. O, bunlardan başka Doğu Cephesi Komutanı olduğu dönemde açtığı okullarda çocukların eğitimi üzerine ortaya koyduğu fikirlerini ve eserlerini uygulama imkânı bulmuştur. Karabekir'in toplam 54 eseri bulunmaktadır. Bu eserler tarih, eğitim, hatıra, tiyatro ve ekonomi vb. gibi çeşitlilik gösterir. Karabekir'in çocuklara yönelik eserleri olarak bugün bilinenler dört tanedir. Bunlar “Çocuk Davamız”, “Çocuklara Öğütlerim”, “Hâlâ Bu Mektep” ve “Şarkılı İbret”tir. Bunların ilk ikisinde çocukları yetiştirmeye yönelik kuramsal bilgiler ve öğütler yer alırken son ikisinde oyunlar yer almaktadır. Karabekir, açtığı okullar ve yazdığı çocuk oyunları ile onlara hem meslek edindirmiş hem de onları kendisi gibi ideal bir Türk insanı olarak yetiştirmelerine gayret etmiştir. Bu itibarla o, devlet ve milleti kalkındırmanın eğitim yoluyla, iyi ödev insanı yetiştirmekten geçtiğini göstermiştir.

Anahtar Sözcükler: Kâzım Karabekir, çocuk oyunları, millî kimlik, çocuk edebiyatı.

AS A MODEL IN CONSTRUCTION OF NATIONAL IDENTITY KAZIM KARABEKIR'S CHILDREN'S PLAYS

Abstract

Kâzım Karabekir has also made a name for himself with his success and various studies on education of children. Since he is also the commander of the Eastern Front, there are options for education in schools and the application of his ideas and education of children. Karabekir has 54 works in total. These works shows diversity include history, education, souvenir, theater and economics etc. There are 4 known works of Karabekir for children. These are “Çocuk Davamız”, “Çocuklara Öğütlerim”, “Hâlâ Bu Mektep”, and “Şarkılı İbret”. “The first two include theoretical knowledge and advice for raising children, while the last two include games. Karabekir, both in the built schools and children's games he has written about the profession as well as himself as an ideal Turkish people grow up. In this

* Bu çalışma 6-8 Aralık 2019 tarihinde Ankara'da düzenlenen Uluslararası Türk Kültürü Sempozyumunda sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

** Prof. Dr.; Yıldız Teknik Üniversitesi, Türkçe Eğitimi ABD, afaturkey@hotmail.com

*** Dr.; Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, DİLMER, yusuf.gunaydin@hotmail.com

respect, it has shown that the development of the state and the nation is a good duty to educate people through education.

Keywords: Kâzım Karabekir, children's plays, national identity, children's literature.

Giriş

Millet ve devletlerin geleceği için çocuklar ve onların eğitimi son derece önemlidir. Zihinsel, fiziksel ve sosyal açıdan iyi yetiştirilmiş, sorumluluk bilinci kazandırılmış, sağlıklı bir şahsiyete sahip çocuklar toplumların geleceğe umutla bakmalarını sağlarken bunlardan mahrum olanlar için de tersi durum söz konusudur. Devlet ve millet ideallerine ancak bu mefhumlarla temayüz etmiş kişilerle ulaşılabilir. Yani ülke çocuklarının başta millî bir ruh terbiyesinden geçmiş olmaları gerekmektedir.

Millî bir ruhun ve kimliğin inşasında millî malzemelerden olan oyunların rolü büyüktür. Çünkü bu oyunlar büyük ölçüde çocuklukta oynanmaktadır. Genel olarak bakıldığında da oyun çocukları eğlendiren, dinlendiren ve neşelendiren bir eğitim metodudur (Solak Sağlam, 2013). Ayrıca bu oyunlar bir milleti diğer milletlerden ayıran en temel özelliklerden biri olarak çocuğun millî ve insani kimliğinin inşasında ve sosyalleşmesinde de belirleyici bir özelliğe sahiptir. Bu bakımdan millî gelenekten gelen oyunlarla hem çocuğun millî bir terbiye almasına imkân verilip çevresiyle kaynaşması sağlanırken hem de keyifli ve eğlenceli bir yolla eğitim yapılmış olmaktadır. Bununla birlikte savaş ortamlarında ve sonrasında ortaya çıkan olumsuzlukları çocuklara anlatmak ve onları geleceğe hazırlamak ve memleketin içinde bulunduğu zor şartlara rağmen onların morallerini yüksek tutmak amacıyla da oyunlardan istifade etme yolunu tercih etmek (Özdemir, 2015) hem sağlıklı nesillerin yetişmesinde millî bir görev hem de edebî zevkin aşılmasında tercih edilmesi gereken önemli bir yoldur.

Türkçe Dersi Öğretim Programı'nda (MEB, 2019, s. 8) öğrencilerin; millî, manevi, ahlaki, tarihî, kültürel, sosyal değerlere önem vermelerinin sağlanması, millî duygu ve düşüncelerinin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışmada millî eğitim müfredatına (MEB, 2004) yaklaşık 100 yıl sonra girecek olan “oyun”u kimsesiz çocukların eğitiminde kullanan Kâzım Karabekir Paşa'nın kendi yazıp oyun hâline getirdiği eserler ve bu oyunların mezkûr amacın gerçekleşmesindeki rolü ele alınacaktır.

1. Kâzım Karabekir, Eğitim ve Çocuk Edebiyatı

Kâzım Karabekir, Türk tarihinin önemli şahsiyetlerden biridir. Yaşadığı dönemdeki bütün savaşlara katılmış ve vatani müdafaaadan asla geri durmamıştır. Karabekir Paşa, askerî ve siyasi hayatında doğruluk, dürüstlük ve idealistlikten ödün vermeyerek Türk tarihinin seçkin simalarından olan biri olmuştur. Kâzım Karabekir, askeriye'deki başarısının yanı sıra Anadolu'da yaşanan ağır savaşlar sonunda mağdur olan yetim çocukların eğitiminde de önemli görevler üstlenmiştir (Taşkiran, 2008, s. 1-3).

Karabekir Paşa, evvela eğitim ve çocuk konusunda eserler kaleme almış ve bu çalışmalarıyla adından söz ettirmiştir. Karabekir bunlardan başka Doğu Cephesi Komutanı olduğu dönemde okullar açmış, böylece eğitim ve çocuklar üzerine ortaya koyduğu fikirlerini uygulamaya geçirmiştir.

Karabekir Paşa, Doğu'da bulunduğu süre içinde; savaşların ve katliamların devam ettiği bir esnada, savaşın yıkımlarını en çok yaşayan ve yaşadıklarına mantıklı bir açıklama

bulamayan öksüz ve yetim çocuklara babalık etmiştir. O, uzun yıllar devam eden savaşlar sonrasında kimsesiz kalan ve sahihsizlikten dolayı ölüme terk edilen yavrucakları korumak, eğitmek ve onlara ideal kazandırmak yani onları yeniden hayata döndürmek için yılmadan çalışmıştır (Sarıkaya, 2004, s. 238).

Kâzım Karabekir, Erzurum-Kars bölgesinde çocuklara sağladığı eğitimle onların yeniden hayata tutunmalarına vesile olmuş; bölgenin olumsuz şartlarını ve maddi imkânsızlıklarını bertaraf ederek beynelmilel eğitim anlayışını darüleytamlarda uygulamaya çalışmıştır (Sağlam Tekir ve Tekir, 2017, s. 323).

Karabekir'in tesis eğitim kurumlarında uygulamaya dönük bir yaklaşım söz konusudur. Yaşayarak ve görerek inceleyerek öğrenme Karabekir'in oluşturduğu bu eğitim kurumlarının ana özelliklerindedir. Karabekir'in oluşturduğu bu müessesede, çocuklara ilk günden yemek kaplarını, çamaşırlarını yıkamaları ve söküklerini, kopuklarını, yamalarını dikmeleri, yataklarını havalandırmaları ve düzeltmeleri öğretilmekte ve artık bu gibi işlerle kendilerinin meşgul olmaları sağlanmaktadır (Bağdatlı, 2010, s. 135).

Karabekir Paşa, yaşadığı dönem içerisinde çağdaş ülkelerde uygulanan modern eğitim sistemlerini Türk âdet ve inanışlarıyla harmanlayarak ilerici bir genç kuşak yetiştirmek için mücadele vermiştir. Eğitim görüşü içerisinde batılılaşmayı ekonomik yönüyle ele alan Karabekir, kültürel anlamda ise Türk-İslam sentezini ön plana çıkarmıştır (Sağlam Tekir ve Tekir, 2017, s. 335).

Kâzım Karabekir'in eğitim felsefesinin temelinde, ekonomik gelişmeyi ve üretimi artırmak görüşü yatmaktadır (Sağlam Tekir ve Tekir, 2017, s. 337). Karabekir Paşa'nın uygulamalı eğitim konusunda İsmail Hakkı Baltacıoğlu ile millî ve manevi değerlerin çocuklara benimsetilmesinin gerekliliği konusunda ise Ziya Gökalp ile müşterek fikirleri paylaştığı düşünülmektedir. Kâzım Karabekir'in çocuk edebiyatı konusunda teorik eserleri olmasa da çocuklarla ilgili konulardaki duyarlılığı ve çocukları hedef alan tiyatro türündeki eserleri, onu Türk çocuk edebiyatının önemli isimlerinden biri yapmaktadır (Yakar, 2007, s. 13).

2. Kâzım Karabekir'in Eserleri

Kâzım Karabekir'in toplam 54 eseri bulunmaktadır. Bunların 26'sı yayımlanmış, 28'i ise henüz yayımlanmamıştır. Bu eserler, tarih, eğitim, hatıra, tiyatro ve ekonomi vb. gibi geniş bir yelpazeye sahiptir. Karabekir'in çocuklara yönelik eserlerinin sayısı 4'tür. Bunlar “Çocuk Davamız”, “Çocuklara Öğütlerim”, “Hâlâ Bu Mektep” ve “Şarkılı İbret”tir. Bunların ilk ikisinde çocukları yetiştirmeye yönelik kuramsal bilgiler ve öğütler yer alırken diğerlerinde bir nevi uygulama örneği olarak oyunlar yer almaktadır.

Karabekir Paşa, küçük yaşta babası Mekke'de görevliyken bir kolera salgınında onu kaybetmiş ve bu durumdan çok etkilenmiştir (Karabekir, 2014). Böylece küçük yaşta hayatla mücadeleye başlamış ve yetim çocuklar başta olmak üzere bütün çocuklara karşı sorumluluk taşımıştır. Bu itibarla Karabekir Paşa, hayatı boyunca gittiği yerlerde yetim çocuklar, onların eğitimleri ve diğer sorunlarıyla ilgilenmiştir. Zamanla bu ilgi onda bir dava hâline gelmiş ve bunu kendisi şöyle ifade etmiştir (Karabekir, 2015):

“Yoksul ve bakımsız çocukları devlet himayesine alarak memleketin diğer çocukları gibi başarılı ve hayat mücadelesinde kudretli kılacak maddî ve fikrî bir terbiye ile donatmak, benim öteden beri güttüğüm bir davadır. Ben buna Çocuk Davamız diyorum.”

Kâzım Karabekir, Çocuk Davamız (2015) adlı eserinde kendisinin ve ailesinin bu çerçevede yaptıklarından bahseder ve bu davayı şu şekilde anlatır:

“Ölüme mahkûm binlerce Türk çocuğunu kurtarmak ve onları istediğim tarzda hayat mücadelesine hazırlayabilmek muvaffakiyetini de tatmak bahtiyarlığına kavuşmuş bir insan sıfatı ile çocuk davası benim için en zevkli bir uğraş mevzuumdur.”

Kâzım Karabekir, 15. Kolordu Komutanı olarak Erzurum’a geldiğinde savaştan yeni çıkmış bir şehir bulmuştur. Ayrıca burada Ermeni terörü ve I. Dünya Savaşı sonrasında yetim kalmış binlerce çocuk vardır. Özellikle yetim çocuklara karşı ayrı bir ilgisi olan Karabekir, açtığı okullarda bu çocukları meslek sahibi yaparak hem topluma hem de vatana faydalı insanlar olarak yetiştirmiştir.

Çocuklara Öğütlerim adlı eser, Kâzım Karabekir’in eğitime yönelik faaliyetlerinde önemli bir yere sahiptir. Karabekir, bu eser yoluyla çocuklara en basit görgü kurallarından casuslarla mücadeleye kadar geniş bir yelpazede bilgiler vermektedir (Karabekir, 2000). İlk olarak 1920 (H.1336) yılında Erzurum’da basılan bu eser, sohbet türüne benzemektedir.

Eserin başında çocuklar için sabah ve akşam okunmak üzere yazılmış Sabah Duası ve Akşam Duası yer almaktadır:

Sabah Duası

Sabah oldu kâinat,

Nurun ile yıkandı.

Kudretinle İlahi,

Bütün hayat uyandı.

Huzuruna dizildik,

Veriyoruz şu andı,

Vazifemi yapmadan,

Yemek yemem ve yatmam.

Sen de bize kuvvet ver,

Çalışmaya kuvvet ver.

Varlığımız senindir,

Bizi her gün sevindir.

Akşam Duası

Bugün dahi mektepte,

Biz birçok şey belledik.

İdman, türkü, oyunla,

Vücutları besledik.

Bol saf hava, bol güneş,

Yüzümüze kan verdi.

Karnımızı doyurduk,

Bu da bize can verdi.

Geldi yatmak zamanı,

Rahatlık ver ey Tanrı.

Artık uyku gözleriz,

Nurlu sabah özleriz.

Eser 5 ana bölümden oluşmaktadır. Bunlar: “Yaşayış, Güzel Huy ve Hoş Geçinme”, “İyilik ve Sağlık, “Kazanç ve İdare”, “Fena Âdetler, Yanlış İnanmalar” ve “Teşkilat, Teftiş ve Tenkitler” şeklindedir. Paşa, eserin başında bulunan “Niçin Yazdım?” başlığı altında, kitabın yazılış amacını şöyle anlatmıştır:

“Ana ve babalarını Harbi Umuminin herhangi bir hercümercinde kaybetmiş, binlerce yetim ve öksüz masumları Erzurum’un sine-i şefkatine sarılmış buldum. Fakat çıplak ve sefil...” (Karabekir, 2000) Karabekir, yazının devamında savaş sırasında Erzurum’da görev yaptığı dönemde bu çocuklardan haberdar olduğunu, yapılacak başka işler olmasına rağmen, bu çocukların eğitimini öncelikle ele aldığını ifade etmiştir. Karabekir Paşa, onları “büyük bir şefkatle bağrına bastığını” ve onlara “hakiki ve pek şefik bir baba” olduğunu aktarır. Yine bu çocukları yatılı okullarda eğitime aldığını ve daha sonra onların hem sanat sahibi olduklarını hem de bir asker gibi yetiştiklerini anlatır (Karabekir, 2000).

Kâzım Karabekir’in çocuklara ilişkin ortaya koyduğu eserlerle ilgili Yakar (2007, s. 13) şu tespitlerde bulunmuştur:

1. Vatan, millet sevgisi en üst düzeyde tutulmuş, çocuklara Türk milletinin büyüklüğü ve birliğin, beraberliğin önemi kavratılmaya çalışılmıştır.
2. Eski eğitim sistemi eleştirilmekte, modern okullar teşvik edilmektedir.
3. Çocuklar, sanayileşme, kalkınma gibi konularda bilinçlendirilmek istenmektedir.
4. Çocuklara çalışmanın önemi anlatılmaya çalışılmıştır.
5. Çocuklara hayatın her alanında kendilerine lazım olan öğütler verilmektedir.
6. Drama tekniği çok önemsenmekte, ‘ibret’ adı verilen oyunlarla çocuklar yanında yetişkinlere de mesajlar verilmektedir.
7. Tiyatro oyunlarında çocukları küçüklükten bir askerî disipline sokma isteği göze çarpmaktadır. Bu daha çok dönem şartlarıyla ilgilidir.

3. YÖNTEM

Araştırma nitel araştırma desenlerinden doküman incelemesi yoluyla gerçekleştirilmiştir. Doküman incelemesinde araştırma kapsamında incelenen konuyla ilgili olgu ve olaylar hakkında bilgi içeren yazılı belgelerin analiz edilmesi ve veri sağlanması söz konusudur. Araştırma konusuyla ilgili raporlar, kitaplar, arşiv dosyaları, video ve ses kayıtları, fotoğraflar vb. belgeler sistematik bir şekilde analiz edilmektedir. Doküman incelemesinin en önemli avantajlarından biri, bu teknik sayesinde görüşme ve gözlem yapmadan araştırma yapılan alanla ilgili pek çok bilgiye ulaşılmasıdır. Bu teknikte hangi dokümanın önemli olduğu ve veri kaynağı olarak kullanılabilmesine araştırma konusuna bakarak karar verilmelidir (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Nitel araştırmalarda araştırma grubunun seçiminde genelleme kaygısı güdülmeksizin araştırmanın amacına uygun olarak evrende var olabilecek çeşitlilik, zenginlik, farklılık veya aykırılıkları gösterebilecek araştırma gruplarının seçilmesine çalışılmaktadır. Bunun için nitel araştırmalarda daha çok amaçlı örnekleme yöntemleri kullanılmaktadır. Bu araştırmanın inceleme nesnelere tespit edilirken amaçlı örnekleme kullanılmıştır. Amaçlı örnekleme, derinlemesine araştırma yapabilmek amacıyla çalışmanın amacı doğrultusunda bilgi olarak en zengin durumların tercih edilmesidir. Araştırmada Kâzım Karabekir'in seçilme sebebi kişilik özellikleri ile eğitim ve çocuk edebiyatı / oyunları ile ilgili çalışmalarıdır. Seçilen eserlerin analizi Türkçenin eğitimi alanında iki uzman tarafından gerçekleştirilmiştir. Analizlerin bu uzmanlar tarafından yapılmasının sebebi, bu uzmanların pedagoji ve metin bilgisi / dil eğitimi alanında uzman olmalarıdır.

4. BULGULAR VE YORUM

Bu bölümde Kâzım Karabekir'in çocuk oyunlarının hangi eserlerde yer aldığı, bu oyunların ne zaman ve ne için yazıldığı, nasıl bir içeriğe sahip olduğu ve bu eserlerin özelliklerine yer verilmiştir. Karabekir Paşa'nın çocuk oyunları iki farklı eserde yer almaktadır. Bunlardan ilki tek oyun şeklindedir. Diğeri ise içinde birçok oyunun bulunduğu müstakil bir kitaptır.

Hâlâ Bu Mektep

Bu eser, 1923 yılında Manisa'nın Akhisar ilçesinde çıkan "Yeni Yol" isimli dergide yayımlanmıştır. Kâzım Karabekir'in gerek Kurtuluş Savaşı devam ederken, gerekse savaşın hemen sonrasında çocuklar için eserler kaleme alması, bu konuya verdiği önemi gözler önüne sermektedir. Oyunda olaylar bir köy ilkokulunda eğitim normal akışı içinde devam ederken okula habersiz olarak Kaymakamın ve yanında bir ziyaretçinin gelmesiyle başlar. Konuklar Hoca'dan izin isteyerek çocuklara sorular sorarlar. Çocuklar çoğu soruya doğru cevap veremez, sürekli kendilerine öğretilenleri tekrar ederler. Bundan son derece rahatsız olan kaymakamın, okulu tatil etmesiyle oyun sona erer. Kâzım Karabekir, oyundaki sistem eleştirisini karikatürize etmiş, bu oyunla bir çeşit kara mizah örneği vermiştir. Oyunda eskimiş, hurafelere dayanan bir eğitimle hiçbir yere varılamayacağı, bu yüzden kurumların, kadronun ve programın baştan aşağı değişmesi gerektiği teması göze çarpmaktadır (Yakar, 2007, s. 44).

Şarkılı İbret

Eser, 59+IV sayfadan oluşmakta ve içinde 9 oyun bulunmaktadır. İlk baskısı 1922 (H. 1338) yılında Trabzon’da çıkan eserin ikinci baskısı genişletilmiş olarak 1924 yılında İstanbul’da yapılmıştır.

Kâzım Karabekir, bu eseri yazma amacını şöyle ifade eder: “İstiklal muharebemiz esnasında şarktaki vazifesini bitiren ordumun kısm-ı küllisi garp cephesine nakilden sonra istirahat zamanlarımdan daha çok tasarruf edebildim ve mekteplerle daha çok meşgul olabildim. Çocuklarımızın ruh, dimağ ve vücutlarını bir arada terbiye etmek ihtiyacını yakından görerek ilk gençliğimin şiir ve musiki vadisinde hayatıma kazandırdığı basit malumatla birkaç “oyun” yazdım. Memleketin sevgili evlatlarına hediye ettim” (Karabekir, 1924, s. 1).

“Tabi’in İfadesi” başlıklı ve ressam A. Hüsnü imzalı yazıda ise yayıncı daha önce İstanbul’u ziyaret eden “Şark cephesi şehit yavruları”nın herkes tarafından ilgiyle karşılandığını, bu nedenle Kâzım Karabekir’in Şarklı İbret adlı eserine talep olduğunu anlatır. Bu eserin ikinci baskısını yapmak için yazarından müsaade istendiğini ve Kâzım Karabekir’in bu izni vermesinden duyduğu mutluluğu vurgular. Eserin ikinci baskısının bu şekilde yapıldığını kaydeden yayıncı, Kâzım Karabekir’e eğitime duyduğu ilgiden ve eserin ikinci defa basılması için verdiği izinden dolayı teşekkür eder. (s. 4) Gemici adlı oyunun içinde Kâzım Karabekir’in yazdığı İstiklal Marşı da bulunmaktadır. Eserin sonunda ise Tayyareci, Gemici, İstiklal Marşı, Türk Yılmaz, Sanayi, Küçük Süvari ve Çember Yarışı’nda okunacak marşların notaları yer almaktadır.

Eserdeki 9 oyundan 3’ü 10-11 yaşlarındaki çocuklara mahsus şarkılı oyunlardır. Bunlar “Küçük Süvariler Marşı”, “Çember Yarışı” ve “Birlik Kuvvettir” şeklindedir. Diğerleri ise Paşa’nın ifadesiyle “Her yaştaki efendilerin iştirak edebileceği şarkılı oyunlar” şeklindedir. Bunlar sırasıyla “Türk Yılmaz”, “Sanayi”, “Gemici (İstiklal Marşı Beraber)”, “Tayyareci”, “Coğrafya”, “Makine ve Mikrop” oyunlarıdır. Paşa, kitap boyunca önce marşlara yer vermiş daha sonra ise marşın temsili usulünü anlatmıştır. İlk marş şu şekildedir:

Küçük Süvariler Marşı

(1)

Küçücük süvari

Uçuyor kuşvari

Hendek mendek dinlemez

Tap tap tap tap tap tap tap

Küçücük süvari

Uçuyor kuşvari

Hendek mendek dinlemez

Hoplar geçer beklemez

(2)

Benim atım yaramaz

Hiç yerinde duramaz

Meydan ister koşmaya

Mani ister aşmaya

Benim atım yaramaz

Hiç yerinde duramaz

Meydan ister koşmaya

Mani ister aşmaya

(3)

Haydi, arkadaş gel

Olmayalım tembel

Atımıza binelim

Tap tap tap tap tap tap tap

Haydi, arkadaş gel

Olmayalım tembel

Atımıza binelim

Hep beraber dönelim

İlk gençlik yıllarında edindiği edebiyat ve müzik bilgilerine dayanarak eseri yazdığını aktaran Karabekir, daha sonra bu eseri “memleketin sevgili evlatlarına hediye ettiğini” belirtir. (s. 3) Eserde marştan sonra marşın temsili usulüne yer vermiştir. Burada çocukların sayısı, kıyafetleri, temsili atları ve bunların şekilleri, yapacakları hareketler anlatılmış, mızık grubunun oyuna eşlik etmesi istenmiştir. Oyunun usulü iki kısma ayırmıştır: Hazırlık ve hareket. İlk kısımda şu açıklamalara yer verilmiştir:

Dört, altı veya daha ziyade küçük çocuk değnekten atlara binmişlerdir. Değneğin ucunda atların başları şeklinde mukavva veya tahtadan renkli parçalar olacaktır. Çocukların bir örnek idman kıyafetinde olması ve başlarında jockey başlığı bulunması tercih olunur. Sahnenin ortasında seyircilere muvazi vaziyette çitten bir mani bulunur.

Küçük Süvariler Marşı'nın hareket kısmı ise şöyle başlar:

Perde açılınca mızık evvela (marşın baş tarafını teşkil eden) “hazır ol“ borusu çalar ve akabinde marşı çalarken süvariler süratli yürüyüş taklidini yaparak sahneye birer birer girerler...

Oyun, idmanın yani beden eğiminin önemi üzerine inşa edilmiştir. Oyunun şarkıyla birlikte hareketli olması çocukların hem eğlenmesine hem de spor yapmasına imkân vermektedir. Ayrıca belli komutlarla yapılması çocuklarda düzen fikrinin oluşmasına da yardımcı olabilmektedir.

Eserde yer alan ikinci oyun “Çember Yarışı” başlıklıdır. Bu oyun nakaratlarıyla birlikte 18 mısralı marşla birlikte oynanmaktadır. Şiirde çemberin ancak kuvvetli olanlar tarafından atılabileceği, kimin kolu daha kuvvetliyse çemberi onun daha uzağa atabileceği anlatılmakta, güçlü olanların kolları çeliğe ve tunca benzetilmektedir. Marşın sözleri şu şekildedir:

Çember Yarışı
 Kollarımız kuvvetli
 Çemberler de kuvvetli
 Var kuvvetle atalım
 Arkasından bakalım
 Ne güzeldir ne tuhaftır ne gülünçtür bu oyun
 Pinti pinti uyumaktan ise gel sen de soyun
 Çemberlerimiz koşar
 Dere tepeyi aşar
 Kimin çok ise gücü
 Onunkidir birinci
 Ne güzeldir ne tuhaftır ne gülünçtür bu oyun
 Pinti pinti uyumaktan ise gel sen de soyun
 Bak benimki birinci
 Çoktur kolumun gücü
 İnanmazsan gel de bak
 Gör çelik ile tuncu
 Ne güzeldir ne tuhaftır ne gülünçtür bu oyun
 Pinti pinti uyumaktan ise gel sen de soyun

Çember Yarışı oyununda da diğer oyunda olduğu gibi beden eğitimi ön planda tutulmuştur. Ayrıca beden eğitimine önem verenlerin güçlü ve kuvvetli olacakları düşüncesi verilmeye çalışılmaktadır.

Eserdeki 10-11 yaşlarına kadar çocuklara mahsus oyunların üçüncü ve sonuncusu “Birlik Kuvvettir” başlığını taşımaktadır. Bu oyunla ilgili açıklama şu şekildedir:

Birkaç çift küçük pehlivan usulü veçhile güreş duasından sonra güreş oyunları yaparken büyük bir pehlivan oyun yaparak sahneye gelir. Birkaç gösteriş yaptıktan sonra küçüklere meydan okur. Karşısına bir küçük pehlivan gelir. Bunu bir çelmeye küçüğü düşürür. İkinci bir küçük pehlivan gelir. Onu da tutup kaldırır ve yere bırakır ve müstehzi bakar. Bu esnada küçüklere birinin “beraber” demesiyle küçük pehlivanlar büyüğün etrafını sararlar ve biraz uğraşmayla onu sırtüstü yere yatırır, bu vaziyetteyken küçük bir çocuk kalın yazılmış “Birlik Kuvvettir” levhasıyla kulisten çıkar. Seyircilere karşı levhayı başının üstünde tutar, küçük pehlivanlar bu levhanın etrafına toplanır ve kolları çapraz olarak pehlivana karşı dururlar. Büyük pehlivan da kalkar ve eliyle bu levhayı gösterir. Az sonra perde kapanır.

Birlik Kuvvettir oyunu adından da anlaşıldığı gibi çocuklara birlik ve beraberliğin kavratılmasının amaçlandığı bir oyundur. Oyunda küçük yaştaki birkaç pehlivanın büyük yaştaki pehlivan tarafından mağlup edilmesi daha sonra küçük pehlivanların birlik olarak büyük pehlivani mağlup etmesi anlatılmaktadır. Oyunun sonunda ise bir çocuk kulisten çıkarak “Birlik

Kuvvettir” yazılı levhayı göstermektedir. Bu oyunda gerek çocuklara gerek izleyicilere beraber hareket etmenin önemi kavratılmak istenmektedir.

Görüldüğü gibi ilk üç oyun 10-11 yaşından küçük çocuklar için yazılmıştır. Hedeflenen yaş grubuna uygun olarak bu oyunların ortak teması, çalışmanın, beden eğitiminin, birlikte hareket etmenin ve sporun insanın biyolojik, psikolojik ve sosyolojik yapısına sağladığı faydadır. Bu oyunlar aynı zamanda çocukların millî bilincinin gelişmesinde yarar sağladığı da söylenebilir. Nitekim çocukların oyunları birlikte oynamalarıyla aralarındaki arkadaşlık, dostluk ve yardımseverlik bağları güçlendirilmekle birlikte oyuncuların duvara astıkları “Türk Yılmaz” ve “Birlik Kuvvettir” yazılı levhalarla buna inanmaları sağlanmaktadır.

Eserin ikinci bölümündeki oyunlar, her yaştan çocuklar için yazılmıştır. Türk Yılmaz, Sanayi, Gemici, Tayyareci, Coğrafya ile Makine ve Mikrop adını taşıyan bu oyunlar da çalışmanın ve beden eğitiminin vücuda faydalı olduğu temasını işlemektedir. Bunlardan Türk Yılmaz’da aynı zamanda vatan sevgisi ve Türk milletinin büyüklüğü, sahip olduğu üstün özellikler de yardımcı fikirler olarak sunulmuştur.

Türk Yılmaz

Cihan harbi yangınından bağı yanık vatana

Türk’ü boğmak maksadıyla girdi düşman askeri

Kan ve yangın başlamıştır, ırz ve namus kalmıyor

Tehlikeye düştü vatan yas içinde her yeri

Kahraman halk! Kalk silahlan! Ahd ü peyman Tanrı’ya

Vur ve haykır! Türklük ölmez, Türk de yılmaz ileri

(I)

Çelik gibi kollu, tunçtan ayaklı

Türk hiç yılar mı? Türk hiç yılar mı?

Türk yılmaz, Türk yılmaz!

Cihan yıkılsa Türk yılmaz!

(II)

Göğsü imanlı, temiz vicdanlı

Türk hiç yılar mı? Türk hiç yılar mı?

Türk yılmaz, Türk yılmaz!

Cihan yıkılsa Türk yılmaz!

(III)

Düşmana salsa, tek bile kalsa

Türk hiç yılar mı? Türk hiç yılar mı?

Türk yılmaz, Türk yılmaz!

Cihan yıkılsa Türk yılmaz!

Marştan sonra oyunun nasıl oynanacağına yer verilmiştir:

Marşın introdüksiyon [yani başlangıç] kısmı çalınırken perde açılır, sahne boştur. Yalnız yanlarda (Türk Yılmaz) levhaları asılıdır. Sekiz [yahut on, on iki, on altı] çocuk sağdaki kulislerin [aralıkların] birinden mevzun hatveyle mızıkaya ayak uydurarak tek kol nizamında [yani birbiri gerisinde birer birer] sahneye girerler ve dip perdesi yakınından geçerek sol tarafa gelince baştaki talebe temaşacılara doğru çark ederek iki sıra teşkil ederler...

Bu açıklamadan sonra marşın nasıl söyleneceği (vurguların, tonlamaların nasıl olacağı) ve marş söylenirken el, kol, baş vb. beden hareketlerin nasıl olacağı etraflıca açıklanmıştır. Bu oyunda sekiz ila on altı çocuğun görev alacağı belirtilmiştir. Açıklamaya göre çocuklar boy sırasına uygun bir şekil ve düzende sahneye gelecekler, çeşitli hareketlerle marşı seslendireceklerdir.

Türk Yılmaz, bir kahramanlık oyunudur. Marşta görüldüğü gibi önce vatanın tehlikede olduğu dile getirilmiş daha sonra da buna karşı koymanın gerekliliği ortaya konmuştur. Düşmana karşı koyarken Türk milletinin tarih boyunca temayüz eden vasıflarından (kahraman, yılmaz, güçlü ve kuvvetli, imanlı, vicdanlı, korkusuz vb.) bahsedilmiştir. Nakaratlarda dile getirilen “Türk hiç yılar mı? Türk hiç yılar mı? / Türk yılmaz, Türk yılmaz! / Cihan yıkılsa Türk yılmaz!” mısralarıyla coşku ve heyecan artırılmıştır.

Sanayi adlı oyunda yine aynı sırayla önce marş yer almış daha sonra oyunun nasıl oynanacağı açıklanmıştır. Dört bölümden oluşan şiirin ilk dörtlüğünde çocukların ağzından yaşadıkları, öğrendikleri anlatılmaktadır. Sanatın altın bir bilezik olduğu vurgulanmaktadır. Şiirin ikinci bölümünde alın terinin, çalışmanın önemi ve tembelliğin zararları anlatılmaktadır. Üçüncü bölüm, iki dizeden meydana gelmekte, bu dizelerde sanayi alet ve makinelerinden ve faydalarından bahsedilmektedir. Son bölüm de iki dizeden oluşmaktadır. Bu dizelerde sanayinin, makinenin ve çalışmanın millet için hayatta tek amaç olması gerektiği anlatılmaktadır. 5 kıtalık marşın ilk kıtası şöyledir:

*Biz küçücük yavrularız ki bir araya toplandık
Pek şefkatli bir bakımla bu varlığı kazandık
Sanat aşkı küçücükten yüreğimizi yaktı
Her birimiz bileğine altın bilezik taktı...*

Karabekir Paşa eserinde oyun oynanmaya başlamadan evvel şöyle bir açıklamaya yer vererek daha sonra oyunun oynanma şeklini açıklamıştır: “Bu temsil için muhtelif sanatlara ait tezgâhlar, aletler ve bunları idare edecek insan lazımdır. [Örs, kürek, terzi, kunduracı, saraç makineleri, terzi, kunduracı, marangoz, tesviyeci, bakırcı, saraç tezgâhları]”

Mezkûr oyun, çocukların sahnede çekiç, kürek, örs, körük ve saraç makinesi gibi aletlerle çalışma taklidi yapıp mızıkaya eşliğinde ritmik hareketler yaparak şarkı söylemeleri şeklindedir. Sanayi oyunuyla, çocuklara makine ve aletlerin kullanımı üzerinden sanayinin öneminin kavratılması üzerine yoğunlaşmıştır. Ayrıca çocukların çalışkanlık ile tembelliği mukayese etmelerine çalışılmıştır. Yine şarkının sonunda yer alan “İşte hayat, işte emel / Vatan için sağlam temel” mısralarıyla ancak çalışmayla vatana hizmet edileceği veya başka bir ifadeyle vatanın kurtulacağı dile getirilmiştir.

Dört perdelik Gemici oyununda yine önce marş yer almaktadır. Gemici başlıklı marşın ilk kıtası şu şekildedir:

*Gemicilik pek kazançlı, pek şerefli sanattır,
Gemileri çok olanlar çok kuvvetli millettir,
Sandal, yelken, vapur, motor denizleri doldursun,
Gayretimiz düşmanların ümidini soldursun,
Arkadaşlar sandal hazır haydi kürek başına,
Dalgaları köpürterek bir kuş gibi uçalım...*

Eserdeki en uzun oyunlardan biri olan Gemicî başlıklı oyun, sahnedeki gemi maketi ve deniz fonu eşliğinde “İbret Gemisi” yazılı kalpaklarıyla çocukların boy sırasına göre sahneye çıkıp önce yazarın yazmış olduğu İstiklal Marşı’nı okumalarının ardından mızıkça eşliğinde çeşitli ritmik hareketler yaparak gemi çalışanlarını taklit etmeleri şeklinde kurgulandırılmıştır. Karabekir Paşa’nın Doğu Cephesi Komutanı olduğu dönemde kaleme aldığı ve yine o dönemde askerlere okuttuğu bu millî marşın sözleri şu şekildedir:

*“Ya istiklal, ya ölüm,
Ya istiklal, ya ölüm,
Vatanım, sancağım, evim,
İstiklalsiz yoktur yerim,
Zincir vurdurur mu Türkler boynuna,
Varlığı fedadır vatan yoluna,
Biz tarihin Türk dediği yılmaz milletiz,
Hür yaşar, hür ölür, nurlu ümmetiz.”*

İstiklal Marşı’nın okunmasının ardından oyuncular sahnede yerlerini alarak önce ritmik hareketlerle Gemicî şiirini okur. Devamında halat çekme ve yüzme taklidi yapılır. Daha sonra oyuncular, maket geminin üzerinde gemicileri taklit ederek geminin demir alışı, seyirini ve limana dönüşünü canlandırır. Gemicî oyununda, gemiciliğin, yüzmenin bireye, topluma ve vatana sağladığı katkılar ele alınmıştır. Yine İstiklal Marşı üzerinden çocuklar ve gençler başta olmak üzere bireylerin millî kimlik bilinci kazanmaları amaç edinilmiştir. Karabekir’in bu marşı, gerek Türk milletinin karakterini vurgulaması, gerekse millî bilincin aşılması bağlamında önem taşıyan bir şiirdir. Şiirin ilk dizesi aynı zamanda Kurtuluş Savaşı’nın da merkezini oluşturan tam bağımsızlık fikrini içermektedir (Yakar, 2007, s. 103).

İki perdelik Tayyareci oyununa eşlik eden “Şirketin Andı, Tayyarelerin Hazırlığı ve Tayyare Marşı” başlıklı 3 bölümlük şarkı vardır. İlk şarkı şu şekildedir:

*Makine ile insan çok icatlar yaptı
Uçmak için havalara kanat bile taktı
Şirketlerdir yerde gökte iş gören
Aç kalıyor tek başına çift süren
Arkadaşlar biz de şirket kuralım
İktisâdi hücumu karşı duralım
Ve bir arkadaş elinde kararımız ahd olsun*

Türk tayyare şirketine bu ahdımız baht olsun

Tayyareci oyununda uçağın, havacılığın ve bunun üzerine şirket kurmanın ülke ekonomisine katkısı vurgulanmıştır. Oyunun ilk perdesinde “Türk Tayyare Şirketi” adıyla bir şirketin kuruluşu ve bunun için yurdun dört bir tarafından gönderilen tebrik telgraflarına yer verilmiştir. Oyunun ikinci perdesinde ise kurulan bu yeni şirketin hangi güzergâhı takip edeceği ve güzergâhtaki şehirlerin Kurtuluş Savaşı açısından önemine yer verilmiştir. Devamında havacıların uçaklarıyla belirlenen güzergâhta uçuş yapmaları canlandırılmaktadır. Tayyareci oyununda temelde vatanın korunması, mamur hâle getirilmesi ve kalkındırılmasının amaçlandığı söylenebilir.

Eserin sekizinci oyunu olan “Coğrafya” adlı oyunda diğerlerinden farklı olarak önce açıklamalar yer almıştır. Karabekir Paşa’nın ilk açıklaması “Beş yaşından itibaren bütün kız ve erkek çocukları tarafından yapılır.” şeklindedir. Daha sonra genişçe bir yazıyla oyunun amacını anlatır. Oyunun “maksad”ının ilk cümleleri şöyledir:

Eğlenceli oyun tarzında bütün talebeye Türkiye’nin haritası, hudutları, şehirleri, yolları, şimendiferleri ve ael-umum vesait nakliyesiyle bunların birbirine nazaran mukayesesi, memleketin ihracat ve ithalatı hakkında malumat vermek (Talebe bunu yaparken seve seve yapar bilhassa küçükler oyun tarzında birçok şeyler öğrenirler.)...

Coğrafya oyununda bu bilgilerden sonra 160 metreye 80 metre veya 80 metreye 40 metre ebadında bir düz sahanın Türkiye olarak kabul edilerek bu saha üzerindeki mesafelerin gerçekte ne kadar uzaklığa karşılık geldiği anlatılmaktadır. Böylece “Türkiye’nin haritası coğrafya okuyan talebeye arazide” öğretilmektedir (s. 45). Görüldüğü gibi oyunda ülkemizin şehirleri ve ülkemizdeki taşıma araçları çocuklara öğretilmektedir.

Oyunun “Suret-i İcra” başlığı altında ise oyunun nasıl oynanacağı anlatılmıştır. Buradaki tarife göre, önce oyunun içeriğini anlatan bir şiir okunacak ardından düdüklerle verilen komutlarla çocuklar önce Ankara’yı, ardından diğer şehirleri sembolize edecek şekilde yerlerini alacaklardır. Daha sonra taşıma araçları yurt içinde değişik yörelerden o yöreye ait çeşitli ürünleri taşıma taklidi yapılacaktır (Yakar, 2007, s. 80).

Karabekir Paşa’nın Coğrafya oyununda vatan toprakları (şehirler) ile bu toprakların mahsulleri ve “Türkiye haritası, vatan, sınır vb.” kavramlar üzerinden “vatanseverlik” iletili verdiği söylenebilir.

İki perdelik Makine ve Mikrop oyununun kahramanı İsmail Efendi eğitim görmekte olan bir şehit çocuğudur. Tatilde memleketine gidip amcası Hasan Ağa’nın yanında kalarak oradaki insanlara bildiklerini öğretmektedir. Oyunun başında İsmail Efendi’nin kaymakamla tanışması, daha sonra kasaba halkıyla mikrop, temizlik ve hurafelerle ilgili tartışması ve son olarak da Hasan Ağa’nın ecinni kılığına girerek kendisini soymaya gelenleri yakalaması yer almaktadır.

Oyun, hurafelere inanmanın insanlara vereceği zararlar, makineleşmenin ve bilime açık olmanın faydaları üzerine kurulmuştur. Makine ve Mikrop adlı oyun, bir taraftan mikrobon zararları üzerinde dururken, diğer taraftan da eğitimin faydalarını ve gerekliliğini vurgulamaktadır. İsmail Efendi, yaşça küçük olmasına rağmen, kasabadakilerden çok daha bilgilidir. Bu bilgisi sayesinde de önemli bir soygun girişimini engeller. Böylece yazar, izleyicilere / okuyuculara eğitimin önemini anlatmaktadır. Ayrıca yazar bu oyunla ülke kalkınmasının yolunun eğitim ve bilimden geçtiği düşüncesini savunmaktadır.

Eserde yer alan toplam dokuz oyunda yukarıda belirlenen özellikleri şu ortak başlıklar etrafında toplamak mümkündür:

1. Oyunlarda vatan sevgisi ve Türk milletinin büyüklüğü vurgulanmaktadır.
2. Oyunlarda çocuklar farklı meslek gruplarını temsil ederek bu meslekleri tanıma fırsatına kavuşmaktadır.
3. Oyunlar, hem oynayan / izleyen çocuklara hem de izleyen yetişkinlere mesaj verme amacı gütmektedir.
4. Oyunlarda çocuklar çalışmanın önemi, tembelliğin zararları, beden eğitimi ve sporun faydaları, sanayi ve makinenin ülke ekonomisine olan katkıları kavratılmak istenmiştir. Bu mesajlar, aynı zamanda eğitim seviyesi düşük olan yetişkin izleyiciler için de önem taşımaktadır.
5. Gelecekte yüklenecekleri sorumluluk ve roller çocuklara bu oyunlar aracılığıyla sezdirilmeye çalışılmıştır.
6. Oyunlar görsellik içerdiği ve rol almayı gerektirdiği için çocukların öğrenmelerini ve hatırlamalarını kolaylaştırmaktadır.
7. Kâzım Karabekir, çocuklara doğrudan bilgi verici eserler yazmak yerine onların kendilerinin görüp öğrenmelerine dayalı bir anlayışa sahiptir.

5. SONUÇ

Atatürk'ün “Karabekir Paşa, maarif, dil ve tarih konularıyla uğraşmış bir arkadaşımızdır.” şeklindeki sözlerinde ifade ettiği gibi Kâzım Karabekir'in ihmal edilemeyecek bir yönü de eğitimci kişiliğidir (Köstüklü, 2009, s. 51). Paşa, kimsesiz, yoksul ve bakımsız çocukları devlet himayesine alarak onlara “kendine özgü” bir eğitim vermiş ve bunu “Çocuk Davamız” diye adlandırmıştır (Karabekir, 2015, s. 11).

Kâzım Karabekir, yazmış olduğu bir nevi tiyatro denilebilecek ama kendisinin “ibret” ve “şarkılı ibret” olarak adlandırdığı eserlerinde çalışmanın, beden eğitiminin, sanayi ve makinenin faydaları, ekonomik kalkınma, havacılık ve coğrafya bilgisine ilaveten mezkûr oyun, şiir ve marşlarla öğrencilere millî ve ahlaki değerleri kazandırmayı da amaç edinmiştir. Hâlâ Bu Mektep ve Şarkılı İbret adlı eserlerde yer alan on oyunda tespit edilen millî kimlik unsurları şu şekildedir:

1. Türklük bilinci güçlü kılınmalıdır. (Türk Yılmaz, İbret)
2. Türk milleti sağlam karakteri ve millî değerleriyle büyük bir millettir. (Bütün oyunlar)
3. Türk milletinin en önemli özelliklerinden biri bağımsızlıktır. (Türk Yılmaz, Tayyareci)
4. Millet ve devlet kalkınması için çalışma, akıl ve bilim esastır. (Hâlâ Bu Mektep, Makine ve Mikrop, Sanayi)
5. Devlet ve milletin kalkınması için birlik ve beraberlik gerekir. (Türk Yılmaz, Birlik Kuvvettir, Tayyareci)
6. Türk toplumunun sağlığı için beden eğitimi ve spor elzemdir. (Bütün oyunlar)
7. Devlet ve millet kalkınmasında ulaşım (hava, deniz ve demiryolu) çok önemlidir. (Tayyareci, Coğrafya, Gemici)
8. Devlet ve milletin bekası için ekonomik kalkınma şarttır. (Tayyareci)

Köstüklü (2009, s. 53) de benzer bir şekilde İbret, Şarkılı İbret gibi faaliyetlerde işlenen temanın millî ve ahlâkî değerler ile zanaat aşkı olduğunu, marşlarda ve şiirlerde ise Türklük gururu ile Türk'ün azim ve iradesinin zihinlere nakşedilmek istendiğini belirtmektedir.

Çocuklarda milli duyguları uyandırmak, onlara özgüven aşılama, birlikte iş yapabilmek becerisini geliştirmek de Karabekir'in amaçları arasındadır. Yaparak yaşayarak öğrenmenin esas alındığı bu okullarda çocuklara son derece modern ve çağının ilerisinde bir eğitim verilmiştir. Böylece bu çocuklar hem kendilerini bekleyen tehlikelerden kurtulmuş hem de vatana ve millete faydalı bireyler olarak yetişmişlerdir (Yakar, 2007, s. 110)

Sonuç olarak Kâzım Karabekir, vatana, millete ve mesleğine son derece bağlı örnek bir Türk insanıdır. O, hayatının hemen her döneminde çocuklarla ve eğitimle yakından ilgilenmiştir. Yazdığı eserler ve açtığı okullarla çocuklara hem meslek edindirmiş hem de onların kendisi gibi ideal bir Türk insanı olarak yetişmesine gayret etmiştir. Karabekir Paşa, böylece devlet ve milleti kalkındırmanın yolunun iyi ödev insanı yetiştirmekten yani eğitimden geçtiğini göstermiştir.

Kaynaklar

- Arıcı, A. F. (2016). *Çocuk edebiyatı ve kültürü*. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.
- Bağdatlı, M. İ. (2010). Kâzım Karabekir'in uygulamalarında yaşayarak öğrenme ve eğitici drama. *İstanbul Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 23, 121-140.
- Dinç, A. (2011). *Kazım Karabekir'e ait çocuk şarkılarının eğitim müziği açısından değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Karabekir, K. (1340/1924). *Şarkılı ibret*. (2. basım), İstanbul: Birinci Matbaası.
- Karabekir, K. (1997). *Hâlâ bu mektep*. (Haz. M. Türkkân), İstanbul: Kaynak Yayınları.
- Karabekir, K. (2000). *Çocuklara öğütlerim*. (Haz. F. Özerengin), İstanbul: Emre Yayınevi.
- Karabekir, K. (2014). *Hayatım*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Karabekir, K. (2015). *Çocuk davamız*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Köstüklü, N. (1993). Kâzım Karabekir Paşa'nın Doğu Anadolu'daki eğitim, kültür ve teşkilatlanma faaliyetleri. *Askeri Tarih Bülteni*, 35, 127- 134.
- Köstüklü, N. (2009). Kazım Karabekir'in Eğitim ve çocuk meselesine dair bazı görüş ve uygulamaları. *Türk Yurdu*, 262, 51-53.
- MEB, (2019). *Türkçe dersi öğretim programı (İlkokul ve ortaokul 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7 ve 8. Sınıflar)*. Ankara: MEB Yayınevi.
- MEB. (2004). *İlköğretim (1-5. sınıflar) Türkçe dersi öğretim programı*. Ankara: MEB Yayınevi.
- Özdemir, M. (2015). Balkan savaşlarının çocuk oyunlarına yansımaları "Çocuk Duygusu" dergisi örneği. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 4(2), 634-657.
- Sağlam Tekir, H. ve Tekir, S. (2017). Eğitime katkılarıyla Kazım Karabekir. *Uluslararası Beşeri Bilimler ve Eğitim Dergisi*, 3(2), 322 – 340.
- Sarıkaya, M. (2004). Bir çocuk kasabası Sarıkamış. *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, 23, 237-243.
- Solak Sağlam, M. (2013). Oyunların dil bilgisi öğretiminde ve kelime serveti etkinliklerindeki yeri (Yenilenen ilköğretim 5. sınıf ders kitapları örneği), *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 2(4), 274-285.
- Taşkıran C. (2008). *Milli Mücadele'de Kazım Karabekir Paşa*. Ankara: Atatürk Araştırma Merkezi.
- Uludağ, Z. (1997). Kazım Karabekir'in eğitimle ilgili düşüncelerinin değerlendirilmesi. *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, 38(7), 471-500.

- Yakar, Y. M. (2007). *Kâzım Karabekir'in Çocuk Edebiyatındaki Yeri ve Şarklı İbret Eseri Üzerine Bir İnceleme*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.

Extended Abstract

For the future of nations and states, children and their education are extremely important. While children who are mentally, physically and socially well-educated, have a sense of responsibility and have a healthy personality, ensure that societies look to the future with hope, the opposite is the case for those who are deprived of them. The ideals of the state and the nation can only be reached by people with these characteristics. In other words, the children of the country must have had a national spiritual education.

The role of the games, which is one of the national materials, plays an important role in the construction of a national spirit and identity. Because these games are mostly played in childhood. In addition, these games have a determining feature in the construction and socialization of the national and human identity of the child as one of the most basic features that distinguish a nation from other nations. In this regard, with the games coming from the national tradition, the child is given the opportunity to get a national education and integrate with his environment and education is provided in a pleasant and entertaining way.

While Karabekir Pasha was in the East; During a period of wars and massacres, he became a father to orphans and orphans who experienced the destructions of the war most and could not find a logical explanation for what they experienced. He saw very well that the only way to save them from this trauma is education and that this education should not be a conventional education. He had to educate these children, have jobs and serve their homeland as good citizens. Therefore, Kazım Karabekir grasped the importance of children's games and, thanks to these games, to awaken national feelings in children, to instill self-confidence in them, and to develop the ability to work together have also taken their place among its goals.

Kazım Karabekir did not attribute the liberation of a country only to success in war. War is just one of the causes of a country. Every country has a goal and a case in education, production, health, etc. One of the most important of these cases is child education. "To equip the poor and neglected children with a material and intellectual education that will make them successful and powerful in their struggle for life by taking them under the protection of the state is a case that I have been pursuing for a long time. I call it our Juvenile Case", and has clearly stated its purpose.

Karabekir Pasha firstly wrote works on education and children and made a name for himself with these works. Apart from these, Karabekir opened schools when he was the Commander of the Eastern Front, thus putting his ideas on education and children into practice. There is an approach towards application in the establishment educational institutions of Karabekir. Karabekir Pasha examined the modern education systems applied in contemporary countries during his lifetime and tried to apply this education system to raise a progressive young generation by blending it with Turkish customs and beliefs. Learning by living, seeing and examining is one of the main characteristics of these educational institutions established by Karabekir. In these schools where learning by doing is the basis, it is seen that a modern and ahead of the age education approach is adopted.

In addition to his success as a soldier / statesman, Kâzım Karabekir has also made a name for himself with his various studies on children's education. In addition to these, he had the opportunity to apply his ideas and works on the education of children in the schools he opened when he was the Commander of the Eastern Front. Karabekir has 54 works in total. These works of art, history, education, memorabilia, theater and economy and so on. as diverse. There are four known works of Karabekir for children today. These are "Our Child Cause", "My Advice to Children", "Still This School" and "A Song with Songs". While the first two of these contain theoretical information and advice on raising children, the last two contain games. With the schools he opened and the children's games he wrote, Karabekir both made them a profession and endeavored to raise them as ideal Turkish people like him.

Kazım Karabekir is an exemplary Turkish person who is deeply devoted to his homeland, nation and profession. He was closely interested in children and education in almost every period of his life. With the works he wrote and the schools he opened, he made children acquire professions and made efforts to raise them as ideal Turkish people like himself. Thus, Karabekir Pasha showed that the way to improve the state and the nation is through training people of good duty, that is, education.